

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 4 (6)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 4-son 2026 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

4

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Юлдашев Ш.Г. Конвергенция и поляризация развитых и развивающихся стран в эпоху развития искусственного интеллекта.....	8
Mamatov B.S. Foreign investment is an important factor of economic growth.....	15
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya kompaniyasining rivojlanish tendensiyasi.....	22
Karimov Sh.X. Turizmni barqaror rivojlantirishda hududiy boshqaruv omillarining ahamiyati.....	26
Raximov D.Sh. To‘qimachilik sanoatida diversifikatsiya darajasi va iqtisodiy samaradorlik ko‘rsatkichlari tahlili.....	30
Rashidova K. Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing faoliyati samaradorligini oshirish.....	32
Хакимов Д.Р. Процессы, возможности и ограничения экономической интеграции между Республикой Узбекистан и Китайской Народной Республикой.....	37
Olimjanova Sh.O., Eshonqulov I.N. O‘zbekistonda agrar munosabatlarni takomillashtirishda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish masalalari.....	42
Valikulov Sh.Z. O‘zbekistonda neft-gaz sanoatiga investitsiyalarni jalb qilishning institutsional muammolari va yechimlari.....	48
Ganieva L.S. Bojxona xizmatlari samaradorligini oshirishning nazariy asoslari.....	52
Axrorova N.U. Turizm xizmatlaridan tajriba iqtisodiyotiga o‘tish: evolyutsion tahlil.....	56
Kamilova A.N. Sanoat ishlab chiqarish korxonasida mehnatni normalashtirish menejmentini tashkil etish va takomillashtirish yo‘llari.....	61
Umurzakova Z.S. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanishni takomillashtirish chora-tadbirlari.....	66
Abdiyeva D.K. Priority directions for improving the national logistics policy in Uzbekistan.....	69
Xalimova N.J. Kreativ turizm: nazariy asoslar va ta’riflar qiyosiy tahlili.....	74
Maxramova N.Y. Strategik menejmentda qadriyatlar zanjiri: raqobatbardoshlikni oshirishning konseptual asoslari.....	78
Zaxirova G., Shavkatova N.O’. O‘zbekistonda turizmni rivojlantirish masalalari.....	82
Maxmudov H., Muxtarova G., Maxmudov H. Ekologik muommolar va ularning mamlakat iqtisodiyotga ta’siri.....	86
Umurzakova M.N., Gulahmadov Sh.A. Davlat ichki va tashqi qarzlarning ijobiy va salbiy jihatlar tahlili.....	89
Xasanov I.M. O‘zbekistonda mulkchilik munosabatlarining transformatsiyasi: tadbirkorlikni rivojlantirish omili sifatida.....	94
Abdullayev M.G’. Personalni boshqarish tizimining ilmiy-nazariy asoslari va uning korxona samaradorligiga ta’siri.....	101
Адилов Б.Б., Абдуллаева М.К. Ўзбекистонда саноат корхоналарини ривожлантириш, тенденциялари.....	105
Абдуғаниев Ё.Ж. Яшил иқтисодиёт - барқарор ривожланиш мақсадларининг янги парадигмаси сифатида.....	112
Xusanboyeva T.M. Talabalarning iqtisodiy tafakkurini shakllantirishda to‘garaklarning o‘rni va ahamiyati.....	116
Xashimova S.N. O‘zbekiston milliy yashil taksonomiyasi mohiyati va ahamiyati.....	120
Mitillayev I.T. Tijorat banklarida kredit risklarini baholashda zamonaviy scoring modellari va ularning samaradorligini oshirish yo‘llari.....	124
Бобоқулова М.Ғ. Инвестиция муҳити ва Ўзбекистондаги инвестиция жараёнларининг динамикаси.....	127
Bekberganova M.R. “O‘zbekistonda sug‘urta kompaniyalari tushumlarining ekonometrik tahlili”.....	134
Рахимова М.Ш. Модернизация системы социальной защиты.....	138
Oqboyev A.R. Tadbirkorlik subyektlari eksport salohiyatini xalqaro standartlar asosida oshirish yo‘llari....	142
Djumanova R.F. Aholi turmush sifatini baholashning metodologik yondoshuvlari.....	147
Mamatov B.S., Umurzakova M.N. Davlat tibbiy sug‘urta tizimida bepul xizmatlar, reimbursasiya va foydalanish shartlari.....	154
Ешимбетов У.Х. Қишлоқ хўжалигини ҳудудий ташкил этиш ва ихтисослаштиришнинг илмий асослари.....	158
Xodjaeva F.K. Sanoat ishlab chiqarishini tartibga solishning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish....	167
Yusupova M. Hududlarda ayollar va yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda institutsional qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	171
Abduxalilov B.Z. O‘zbekistonda IT provayderlar xizmatlari raqobatbardoshligini oshirish: huquqiy va institutsional asoslar.....	175
Abdisamatov A.A. Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	178

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 4-son 2026 yil

Abdusalomov I.J. Korxonalarda chiqindilarni boshqarish tizimini takomillashtirish va uning moliyaviy natijalarga ta'siri.....	182
Amirov L.F., Sokhibjonova S.S. Directions for increasing agricultural product exports in the context of a green economy.....	185
Boltaxo'jayeva I.O'. Ways to improve the enterprise management system based on modern management models.....	191
Dehqonov U.M., Sativaldiyeva G. Korxonalarda bo'nak to'lovlari hisobining moliyaviy hisobotga ta'siri va ularni optimallashtirish bo'yicha tahliliy yondashuvlar.....	195
Isoqova M.A. O'zbekistonda yashil energiyadan foydalangan holda kichik biznesni rivojlantirishning institutsional va moliyaviy mexanizmlari.....	199
Mamadaliyev B., Teshaboyev J. Korxonalarda mehnatga haq to'lash hisobini avtomatlashtirish va audit samaradorligini oshirish yo'llari.....	202
Poziljonov M., Teshaboyev X. Davlat muassasalarida asosiy vositalarning hisobini takomillashtirish va ulardan foydalanish samaradorligini oshirish.....	206
Rustamova F.A. Qishloq hududlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlarning roli.....	209
Tursunboyev Q.O. Transport xizmatlari ko'rsatish sohasida kichik tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishning xorijiy tajribalari.....	213
Umarov T.S. Hududlarda qurilish korxonalarini faoliyatini samarali tashkil etishni ekonometrik modellash va prognozlash.....	216
Xo'jaliyev A.O., Avilov N. Moliyaviy natijalar hisobi va auditda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.....	220
Xomidov T.T., Arziboyeva R.S. Bank aktivlarining tarkibi va ularni boshqarish omillari.....	223
Xusainov M. Sanoat korxonalarida mahsulot tannaxsini kalkulyatsiya qilish tizimini takomillashtirishning metodologik asoslari va audit mexanizmlarini rivojlantirish.....	227
Begaliyeva M.A., Egamshukurova N.R. Jahon savdo tizimi va milliy iqtisodiyot uchun uning ahamiyati..	231
Gulimboyev S.I. Korxonalarda moliyaviy resurslar taqsimotining zamonaviy usullari.....	235
Ibodov J.Q. Moliyaviy tizimning xizmatlar sohalari va bo'g'inlari.....	239
Jumabayeva K.B. Xalqaro pensiya tizimi modellari va ularning mintaqaviy tamoyillari.....	243
Khusanova Z.R., Yo'ldasheva Z.U. Global trends in the development of international tourism services....	249
Sadullayev M.D. Sanoat korxonalari innovatsion faoliyatini boshqarish.....	252
Tilabov N.T. Davlat qarz siyosatini samarali boshqarish strategiyasini takomillashtirish.....	256
Toshtemirov Y.N. O'zbekistonda logistik faoliyatni rivojlantirishning hozirgi darajasi.....	264
Toshtemirova Z.M. Mahalla institutining iqtisodiy integratsiya jarayonlaridagi strategik ahamiyati.....	268
Uralov E.O. Surxondaryo viloyati xududida sanoatni shakllanishi va rivojlanishi.....	273
Xursanova F.Sh. Budjetlararo munosabatlarning iqtisodiy mazmuni.....	278
Yuldasheva G.A. Investitsion qarorlarni kabul qilishda moliyaviy tahlilning ahamiyati va roli	282
Абдуллаева Р. Тadbirkorlikning zamonaviy kuryentlari.....	287
Юлдашев А. Фаргона вилояти маҳаллаларида инвестиция фаоллигини оширишнинг институционал асослари	292
Abdumalikova Z., Razakova B.S. O'zbekiston sug'urta bozorini moliyaviy texnologiyalar (insurtech) asosida rivojlantirish: imkoniyatlar va yo'nalishlar.....	294
Azimov B.F. Milliy innovatsion tizimni boshqarishda tashkiliy-institutsional va moliyaviy-iqtisodiy mexanizmlarning roli.....	300
Begaliyeva M.A. Raqamli iqtisodiyot sharoitida oliy ta'lim tizimida sifat menejmentini samarali joriy etishning ahamiyati.....	304
Dawletmuratov A.M. Xizmatlar bozorini rivojlantirish orqali bandlikni oshirish va daromadlarni ko'paytirish mexanizmlari.....	308
Karimova L.S., Jabborov A.A. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot: holati, muammolar va rivojlanish istiqbollari.....	313
Maxmudov F.U. Oliy ta'lim muassasalarida moslashuvchan marketing strategiyalarini ishlab chiqish mexanizmlari.....	319
Navruz-zoda L.B. Kichik biznes subyektlarining kadrlar salohiyati va bilim infratuzilmasiga bo'lgan talablari: Buxoro viloyati misolida.....	323
Nishonboyev D.E., Abdumalikov S.T. Chorvachilik tarmog'ini innovatsion boshqaruv asosida rivojlantirish istiqbollari.....	327

Nurmirezayeva N.R. Valyuta kursi o‘zgarishining eksport-importga ta’siri: O‘zbekiston misolida amaliy baholash.....	331
Rahimov A.M. Hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda qayta ishlash sanoatini rivojlantirishning samarali mexanizmlarini takomillashtirish.....	335
Ibragimova G.S. Ta’lim sifatini baholashning xalqaro tajribasi va uni joriy etish.....	339
Ravshanova M.M. Hududiy iqtisodiy salohiyatni baholashda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish va ularning elektron tijorat tizimidagi o‘rni.....	343
Ro‘ziboyeva M. O‘zbekistonda ishchi kuchi migratsiyasi va iqtisodiy o‘sish darajasining o‘zgarish dinamikasi.....	347
Saidova F.K., O‘rozov Sh. Korporativ ijtimoiy mas’uliyat (CSR) va yashil iqtisodiyot: logistika sektorida boshqaruv strategiyalari.....	350
Sultonov S.N. Hududlarda klasterlarini investitsion - innovatsion rivojlantirish istiqbollari (Qashqadaryo viloyati misolida).....	354
Sultonova D.U. Korxona iqtisodiyotida resurslarni boshqarishning raqamli-integratsiyalashgan modelini takomillashtirish.....	358
To‘raxojayev H.H., Hoshimov P.Z. Islomiy banklarning ishlash tamoyili va islom moliya tizimining O‘zbekiston iqtisodiyotiga tadbiqu.....	362
Tursunova N.U. Bridging the innovation gap: development-focused entrepreneurship support and international intermediaries.....	368
Акрамова Г.А. «Роль женщин-ученых в совершенствовании механизмов коммерциализации ремесленных услуг Узбекистана в условиях цифровой экономики».....	374
Болтаев Ж.А. Трансформация банковского сектора в условиях цифровизации мировой экономики..	379
Жунайдуллаев М.А. Жанубий Кореяда рақамли таълим технологиялари орқали индивидуал спортчиларини тайёрлаш тизимини бошқаришнинг миллий хусусиятлари.....	384
Митрушова М.Л. Интеллектуальный капитал как ключевой фактор инновационного развития предприятия.....	388
Муродов О.У. Барқарор ривожланиш тушунчаси ва унинг иқтисодий, ижтимоий ҳамда экологик мезонлари.....	392
Саидова Г., Ибрагимова К., Қурбонов А. Рақамли трансформация шароитида енгил саноат корхоналари маҳсулотларининг халқаро рақобатбардошлигини ошириш стратегиялари.....	396
Sarkarov S.Z. O‘zbekistonda qurilish sohasining texnologik bisqichlar kesimida rivojlanishi.....	401
Minojiddinova N.M. Aksiyadorlik jamiyati korxonalarida xodimlarni samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari.....	406
Ruzmetova I.Y. Xorazm viloyati iqtisodiyotida kichik biznesning o‘rni.....	410
Qudratov D., Ismoilov A. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning tarmoqlar rivojidadagi o‘rni.....	414
Qodirov H.D. Soliq ma’muriyatchiligini takomillashtirish orqali davlat byudjeti daromadlarini barqaror oshirish yo‘llari.....	417
Kinjayev K.N. Banklarda kreditlar tasnifini yaxshilash orqali rentabellikni ta’minlash yo‘llari.....	421
Макушина А.Ю. Государственная поддержка экспортного потенциала субъектов малого предпринимательства в Республике Узбекистан.....	424
Rejapov X.X., Oxunjonova K.K. Ixtisoslashtirilgan savdo majmualarini moliyaviy resurslarini shakllantirish va ishlatish yo‘nalishlari – Bek Baraka savdo majmuasi misolida.....	430
Махкамова Н.С. Роль государственно-частных партнерств (ГЧП) в продвижении устойчивого развития	434
Avilov N., Muhammadova G. Korxonalarda materiallar harakatining auditi va iqtisodiy tahlili.....	441
Abdullayeva R.G., Raxmonova I.S. O‘zbekiston qishloq hududlarida bandlikni ta’minlash holati va rivojlanish tendensiyalari.....	444
Yusupova M.B. Ustama ishlab chiqarish xarajatlarini taqsimlashning ABC usuli.....	447
Toshpo‘latov M.A. Ta’lim loyihalarida moliyaviy mablag‘lardan samarali foydalanishning xususiyatlari...	452
Hamidova Sh., Ahmadaliyeva H. Kapital qo‘yilmalarning samaradorlik tahlili.....	458
Хамракулов С.М. Собственный капитал в функционировании экономических субъектов Республики Узбекистан.....	461
Zayavitdinova N.M. Raqamli platformalar asosida xizmat ko‘rsatish korxonalarida boshqaruv samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	465
Turg‘unov T.S. O‘zbekistonda aholi turmush darajasini statistik taxlil qilishning ahamiyati.....	469
Ботирова З.Қ. Рақамли иқтисодиёт шароитида даромадларни бошқаришнинг хусусиятлари....	475
Бегимова Н.К. Меҳнат бозорида гендер тафовутларининг келиб чиқиш сабаблари.....	481

**O‘ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI MIGRATSIYASI VA IQTISODIY O‘SISH
DARAJASINING O‘ZGARISH DINAMIKASI**

**ДИНАМИКА ИЗМЕНЕНИЙ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ И ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РОСТА В УЗБЕКИСТАНЕ**

**DYNAMICS OF CHANGES IN LABOR MIGRATION AND ECONOMIC
GROWTH IN UZBEKISTAN**

Ro‘ziboyeva Muslima

Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy Universiteti 1-kurs magistranti

Anatatsiya

Ushbu maqolada O‘zbekistonda ishchi kuchi migratsiyasi va uning iqtisodiy o‘rishga ta’siri tahlil qilinadi. Unda mehnat migratsiyasi oqimlari, migrantlar sonidagi o‘zgarishlar hamda remittanslarning YAIMga ta’siri o‘rganilgan. Shuningdek, migratsiya va iqtisodiy o‘rish o‘rtasidagi bog‘liqlik hamda ularning dinamikasi iqtisodiy tahlil asosida yoritilib, migratsiyaning iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: ishchi kuchi migratsiyasi, mehnat migrantlari, iqtisodiy o‘rish, YAIM, remittanslar, migratsiya jarayonlari, O‘zbekiston iqtisodiyoti.

В данной статье анализируются процессы трудовой миграции в Узбекистане и их влияние на экономический рост. Рассматриваются потоки трудовой миграции, изменения численности мигрантов, а также влияние денежных переводов на ВВП. Кроме того, на основе экономического анализа раскрывается взаимосвязь между миграцией и экономическим ростом и обосновывается её значение для экономического развития страны.

Ключевые слова: трудовая миграция, трудовые мигранты, экономический рост, ВВП, ремиттансы, миграционные процессы, экономика Узбекистана.

This article analyzes labor migration processes in Uzbekistan and their impact on economic growth. It examines migration flows, changes in the number of migrants, and the effect of remittances on GDP. Additionally, the relationship between migration and economic growth is explored through economic analysis, highlighting its significance for the country’s economic development.

Keywords: labor migration, migrant workers, economic growth, GDP, remittances, migration processes, economy of Uzbekistan.

XXI asrda mehnat migratsiyasi global iqtisodiy jarayonlarning muhim tarkibiy qismiga aylandi. Aholining bir hududdan boshqa hududga yoki davlatlarga ko‘chib o‘tishi mehnat bozori, demografik jarayonlar hamda iqtisodiy rivojlanishga sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda migratsiya aholi bandligini ta’minlash, daromadlarni oshirish va iqtisodiy faollikni kuchaytirishda muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

O‘zbekiston uchun ishchi kuchi migratsiyasi iqtisodiy rivojlanish bilan chambarchas bog‘liq jarayon hisoblanadi. UzStat ma’lumotlariga ko‘ra, 2025-yil 1-aprel holatiga mamlakat aholisi soni 37,6 million kishiga yetgan bo‘lib, bu ko‘rsatkich o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2%ga oshgan [1]. Shu davrda ichki va tashqi migratsiya oqimlari faol bo‘lib, Toshkent shahri ichki migratsiya markazi sifatida ajralib turmoqda [2].

Mehnat migratsiyasi orqali yuborilayotgan pul o‘tkazmalari (remittanslar) mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi: aholi daromadlarini oshiradi, ichki iste’mol va investitsiyalarni rag‘batlantiradi hamda kichik biznes rivojiga xizmat qiladi. Shu sababli O‘zbekistonda ishchi kuchi

migratsiyasi va iqtisodiy o‘shish o‘rtasidagi bog‘liqlikni o‘rganish va migratsiya jarayonlarining o‘zgarish dinamikasini tahlil qilish muhim ilmiy ahamiyatga ega.

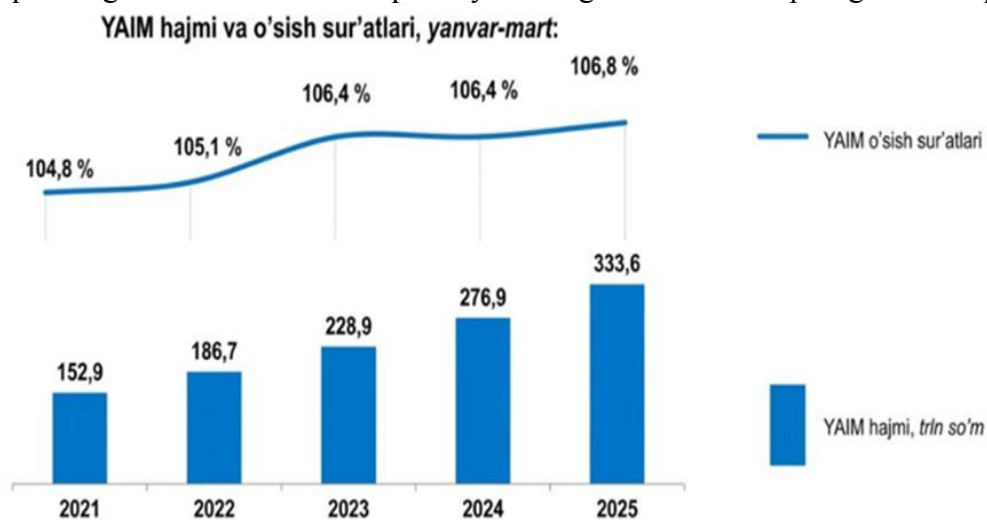
Aholi migratsiyasi tushunchasini birinchi bo‘lib ingliz geografi Ernst Georg Ravenstein ilmiy asosda izohladi [3]. U migratsiya jarayonlarini iqtisodiy sabablar bilan bog‘lab, odamlar ish, daromad va yashash sharoitlarini yaxshilash maqsadida boshqa hududlarga ko‘chishini ta’kidlaydi. Shuningdek, Ravenstein migratsiya qisqa masofalarda va bosqichma-bosqich sodir bo‘lishini ko‘rsatgan.

G‘arb mamlakatlari olimlari, shuningdek, migratsiyani ishchi kuchi va iqtisodiy o‘shish, YaIM tarkibi bilan bog‘lab tahlil qilgan. Masalan, Simon Kuznets ishchi kuchi tarkibidagi o‘zgarishlar va migratsiya oqimlarining milliy YaIMga ta’sirini o‘rgangan [4], Arthur Lewis esa migratsiyani mehnat resurslarini muvofiqlashtirish va iqtisodiy barqarorlik bilan bog‘lagan [5]. Shu nuqtai nazar, G‘arb mamlakatlari olimlari migratsiyani iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlarga sezilarli ta’sir ko‘rsatadigan murakkab hodisa sifatida talqin qiladilar.

Sharq mamlakatlari olimlari esa G‘arb yondashuvlariga nisbatan ba’zan qarama-qarshi fikrlarni ilgari suradilar. Masalan, rus demografi V.I. Perevedentsev migratsiyani “nisbatan uzoq vaqt davomida sodir bo‘ladigan jarayon” deb belgilab, uning makoni jihatlariga e’tibor qaratadi [6]. Shu bilan birga, rus demografik L.L. Rybakovskiy migratsiyani insoniyat tarixidagi qadimiy va doimiy hodisa sifatida talqin qilgan, uning ijtimoiy, iqtisodiy va demografik jarayonlarga ta’sirini batafsil bayon qilgan [7]. Rybakovskiy migratsiyani ichki va tashqi, ixtiyoriy va majburiy, vaqtinchalik va doimiy turlar bo‘yicha ajratadi va ularning jamiyatdagi roli hamda natijalarini tahlil qiladi. Uning tadqiqotlari ishchi migratsiyaning YaIM tarkibi va iqtisodiy o‘shishga ta’sirini kuzatishga qaratilgan.

O‘zbekiston sharoitida aholi migratsiyasi va ishchi kuchi oqimining iqtisodiy o‘shishga ta’siri mahalliy olimlar tomonidan ham o‘rganilgan. Jumladan, Sh. G‘afurov, A. Vahobov va D. Tadjibaeva ishchi kuchi migratsiyasi orqali YaIM tarkibi, ishlab chiqarish samaradorligi va hududiy rivojlanish o‘zgarishlarini tahlil qilganlar [8]. Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi va tegishli vazirliklarining tahliliy hisobotlarida milliy migratsiya tendensiyalari va ularning iqtisodiy o‘shishga ta’siri ko‘rsatib o‘tilgan.

Umuman olganda, G‘arb olimlari migratsiyani iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlarga bog‘lab tahlil qilgan, Sharq olimlari makoni va tarixiy jihatlarni qo‘shib, murakkab demografik jarayon sifatida talqin qilgan, mahalliy olimlar esa ushbu yondashuvlarni O‘zbekiston sharoitiga moslab, ishchi kuchi migratsiyasi oqimining YaIM tarkibi va iqtisodiy o‘shishga ta’sirini aniqlashga hissa qo‘shgan.

1-rasm. Ma'lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining (stat.uz) yanvar-mart oylari bo‘yicha hisobotidan olindi [9]

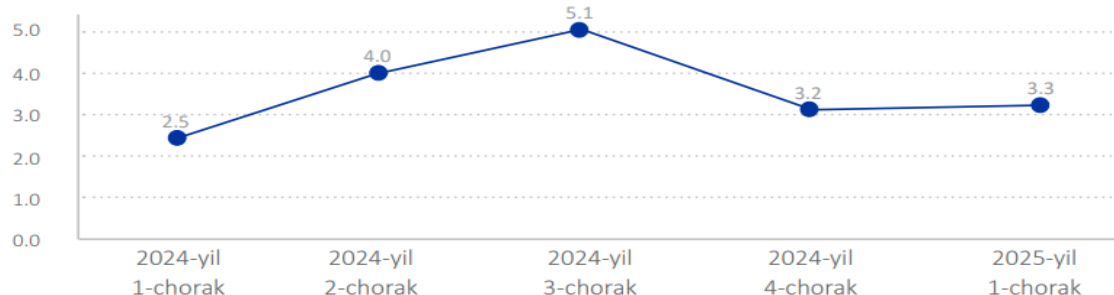
Ushbu diagramma O‘zbekiston YAIMining barqaror o‘shishini ko‘rishimiz mumkin. 2021 yildan boshlab YAIM hajmi doimiy ravishda oshib, 2025-yilda 333,6 trillion so‘mga yetgan. Bu 2024 yilga nisbatan 6,8% o‘shishni anglatadi, ya’ni iqtisodiyotning mustahkam rivojlanayotganini bildiradi.

O‘sish sur‘atlari 2021 yildan boshlab sekin-asta ortib bormoqda, ayniqsa 2023 va 2024 yillarda 6,4% darajasida barqarorlashgan. 2025 yilda esa o‘sish yana oshib, 6,8% darajasiga yetgan. Bu iqtisodiyotning uzluksiz kengayishi va samarali faoliyat ko‘rsatishining ko‘rsatkichi.

YAIM hajmining oshishi ichki ishlab chiqarishning rivojlanishi, investitsiyalar, ichki va tashqi talablarning o‘shishiga bog‘liq. Bu esa o‘z navbatida mehnat migratsiyasi orqali kelayotgan remittanslar va ishchi kuchining sifat hamda miqdor jihatdan yaxshilanishiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Shuningdek, iqtisodiy o‘sish sur‘atining barqaror bo‘lishi mamlakatning makroiqtisodiy barqarorligini ta‘minlash va kelajakdagi iqtisodiy siyosat uchun mustahkam poydevor yaratadi.

O‘zbekistonga pul o‘tkazmalari oqimi, 2024- 2025-yil 1-chorak (AQSh milliard dollari)

2-rasm. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar bo‘yicha rasmiy hisoboti asosida tayyorlandi. [10]

O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining (MB) ma‘lumotlariga ko‘ra, 2025-yilning 1-choragida mehnat migrantlari tomonidan yuborilgan pul o‘tkazmalari 3,3 milliard AQSh dollarini tashkil etdi. Bu ko‘rsatkich 2024-yilning shu davriga nisbatan 800 million dollarga ko‘pdir (MB, 2025-yil (b)). Avvalgi hisobotda qayd etilganidek, 2024-yilda O‘zbekistonga jami 14,8 milliard AQSh dollari miqdorida pul o‘tkazmalari kelib tushgan [11] (MB, 2025-yil (a)).

Jahon banki hisobotida ta‘kidlanishicha, agar O‘zbekistonga pul o‘tkazmalari bo‘lmaganida, mamlakatdagi qashshoqlik darajasi 9,6 foizdan 16,8 foizgacha ko‘tarilgan bo‘lardi. 2024-yilda pul o‘tkazmalari O‘zbekiston yalpi ichki mahsulotining (YAIM) 14 foizini tashkil etdi.

O‘tkazilgan tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda ishchi kuchi migratsiyasi mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. So‘nggi yillarda mehnat migrantlari sonining ortishi va ular tomonidan yuborilayotgan pul o‘tkazmalari hajmining oshishi aholi daromadlarini ko‘paytirish, ichki iste‘molni kengaytirish hamda iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qilmoqda. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, migratsiya orqali kelayotgan remittanslar mamlakat yalpi ichki mahsulotining muhim qismini tashkil etib, iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlashda muhim omil bo‘lib qolmoqda.

Shuningdek, O‘zbekiston iqtisodiyotida YAIM hajmi va o‘sish sur‘atlarining barqaror oshib borishi migratsiya jarayonlari bilan ham bog‘liq ekanligi kuzatildi. Mehnat migrantlari tomonidan yuborilayotgan pul mablag‘lari nafaqat oilaviy daromadlarni oshiradi, balki kichik biznesni rivojlantirish, investitsiyalarni ko‘paytirish va mahalliy iqtisodiy faollikni rag‘batlantirishga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

Birinchidan mehnat migrantlari uchun xorijiy davlatlarda qonuniy bandlik imkoniyatlarini kengaytirish va ularni kasbiy tayyorlash tizimini rivojlantirish;

Ikkinchidan migrantlar tomonidan yuborilayotgan remittanslarni samarali investitsiyalarga yo‘naltirish mexanizmlarini takomillashtirish;

Uchinchidan qaytib kelgan migrantlarni mamlakat ichida bandlik bilan ta‘minlash va ularning tajribasidan samarali foydalanish;

To‘rtinchidan migratsiya jarayonlarini monitoring qilish hamda ularning iqtisodiy o‘shishga ta‘sirini muntazam tahlil qilib borish.

Umuman olganda, ishchi kuchi migratsiyasi O‘zbekiston iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismi bo‘lib, uning samarali boshqarilishi mamlakatning barqaror iqtisodiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. UzStat (2025). Population statistics of Uzbekistan. <https://stat.uz>
2. UzStat (2025). Migration statistics of Uzbekistan (Q1 2025). <https://stat.uz/en/official-statistics/demography>
3. Ernst Georg Ravenstein, The Laws of Migration, 1876, 1885, 1889.
4. Simon Kuznets, Economic Growth and the Structure of the Labor Force, 1955.
5. Arthur Lewis, Economic Development with Unlimited Supplies of Labor, 1954.
6. Vladimir Perevedentsev, Demograficheskie Issledovaniya, 1960.
7. Leonid Rybakovskiy, Migration Processes and Economic Development, 1971.
8. Shavkat G‘afurov, Labor Migration and Regional Economic Development in Uzbekistan, 2015; Abdurahmon Vahobov, Internal Migration and GDP Growth, 2017; Dilorom Tadjibaeva, Labor Mobility and National Economy, 2018.
9. 2025a 2025-yil 1-choragi uchun pul-kredit tahlili, MB rasmiy sayt
10. <https://stat.uz/.../61393-o-zbekistonning-yalpi-ichki...>
11. hisobot.stat.uz

UDK: 330.341.1:656

**KORPORATIV IJTIMOIIY MAS’ULIYAT (CSR) VA YASHIL IQTISODIYOT:
LOGISTIKA SEKTORIDA BOSHQARUV STRATEGIYALARI**

**КОРПОРАТИВНАЯ СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ (КСО) И ЗЕЛЕНАЯ
ЭКОНОМИКА: СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ В ЛОГИСТИЧЕСКОМ СЕКТОРЕ**

**CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY (CSR) AND GREEN ECONOMY:
MANAGEMENT STRATEGIES IN THE LOGISTICS SECTOR**

Saidova Firuza Kamolovna

Buxoro davlat universiteti, Iqtisodiyot va turizm fakulteti,
Yashil iqtisodiyot va agrobiznes kafedrasida katta o‘qituvchisi

O‘rozov Sherzod

3-IQTKT-22 guruhi talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqola korporativ ijtimoiy mas’uliyat (CSR) tamoyillarini yashil iqtisodiyot kontsepsiyasi bilan logistika sektorida integratsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qiladi. Tadqiqotda yetakchi xalqaro logistika kompaniyalarining ESG (atrof-muhit, ijtimoiy, boshqaruv) strategiyalari, raqamli transformatsiya mexanizmlari, barqaror ta’minot zanjiri boshqaruvi va tsirkular iqtisodiyot tamoyillarini qo‘llash holatlari sistemali tarzda o‘rganilgan. Maqolada besh ta ilmiy jadval, miqdoriy ko‘rsatkichlar va qiyosiy tahlil orqali logistika sektorida CSR strategiyalarini samarali joriy etish modeli taklif etiladi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, kompleks CSR-yashil boshqaruv strategiyasini qo‘llagan logistika korxonalari 5 yil ichida operatsion xarajatlarni 19%, CO₂ emissiyalarini 42% kamaytira oladi va ESG reyting ballini 79 gacha oshiradi.

Kalit so‘zlar: korporativ ijtimoiy mas’uliyat, CSR, yashil iqtisodiyot, logistika, ESG, barqaror ta’minot zanjiri, tsirkular iqtisodiyot, yashil logistika, raqamli transformatsiya, karbon neytrallik.

В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты интеграции принципов корпоративной социальной ответственности (CSR) с концепцией «зеленой экономики» в логистическом секторе. В исследовании системно рассмотрены ESG-стратегии (экологические, социальные и управленческие аспекты) ведущих международных